

Органічний вектор в сільському господарстві України посилюється

Досі не втратила актуальності фраза «жити – добре, а добре жити – ще ліпше». Органічне землеробство розраховане на тих, хто хоче жити добре.

Навіть прихильники інтенсивних технологій, котрі сьогодні переважно застосовуються в сільському господарстві і передбачають активне використання мінеральних добрив, гербіцидів, пестицидів та іншої хімії, змушені визнати, що органічне землеробство забезпечує якісне життя. Воно не лише гарантує наявність продуктів харчування, але й, що особливо важливо, зберігає здоров'я тим, хто їх споживає. А оскільки їжа потрібна кожному, то мова в даному випадку йде про здоров'я всієї нації, а не окремих її представників.

Інший аргумент, який зміцнює й без того сильні позиції прихильників органічного землеробства, - воно не шкодить оточуючому середовищу та ґрунту. Для сільського господарства це особливий підхід, оскільки земля залишається його основним ресурсом. Тому вкрай важливо зберегти родючість українських чорноземів, які забезпечують нам продовольчу безпеку та посилюють наші лідерські позиції на світових аграрних ринках.

Та парадокс у тому, що навіть за такого беззастережного визнання переваг органічного землеробства воно й досі поступається інтенсивному. І, як відзначали учасники круглого столу «Органічне агровиробництво в Україні: досвід та перспективи», який 23 травня відбувся в рамках Міжнародної агропромислової виставки «Агро-2013» та виставки «Органік-2013», поступається дуже істотно.

Для порівняння: у нашій країні за різними джерелами обробляється близько 42 млн. га сільгоспугідь. Та лише трохи більше 270 тис. га, за даними голови Правління Федерації органічного руху України Євгена Милованова, сьогодні обробляють органіки.

Другий показник: у вітчизняному агросекторі задіяно близько 35 тис. суб'єктів господарювання і досі лише 164 з них, за станом на 2012 рік, були сертифіковані як органічні. А це замало, визнавали учасники круглого столу.

Причина такої малої чисельності лав органіків полягає не в інерції мислення, яка часто підводить наших господарників. Мовляв, звикли покладатися на хімію і тому продовжуємо активно використовувати її можливості. Проблема в іншому – при всіх перевагах органічне зем-

леробство за врожайністю часто поступається інтенсивному. А де вища врожайність, там більше й прибутку.

Експерти також визнають – доволі часто продукція органічного землеробства коштує дорожче від тієї, що виробляється по-старому. І хоча вона ліпша за якістю, та не завжди буває доступною за ціною для масового покупця. А це дуже важливо для України, де купівельний попит відповідає низькому життєвому рівню населення.

Звідси висновок – органічне землеробство в економічному змаганні за багатьма позиціями досі програє нині домінуючому – інтенсивному. Ось чому більшість сільгоспвиробників надають перевагу «переможцю», який забезпечує їм конкурентоспроможність, прибутковість, дає змогу далі розвиватися.

Втім, така ситуація характерна не лише для України. Вона притаманна навіть тим цивілізованим країнам, де здоров'ю громадян приділяють чільну увагу. Згідно з даними, які під час круглого столу оприлюднив заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин Василь Кравчук, у Європі під органічну продукцію відведено близько 5 млн. га, а в світі – понад 37 млн. га.

Інша справа – динаміка розвитку органічного землеробства. Вона засвідчує, що цей напрям у сільському господарстві не лише не втрачає привабливості, а навпаки, щороку знаходить все більше прибічників. Згідно з даними Федерації органічного руху України, 2002 року в нашій країні налічувалося лише 31 сертифіковане органічне господарство, 2005-го – 72, 2010-го – 121. Якщо нинішні темпи приросту збережуться, то в 2015 році ми матимемо не менше 200 сертифікованих органічних господарств.

Доволі стрімко, як стверджують у тій самій Федерації органічного руху України, зростає й динаміка обсягів споживання у нашій країні органічної продукції. 2008 року вони становили лише 0,6 млн. євро, 2009-го – 1,2 млн., 2010-го – 2,4 млн., 2011-го – 5,1 млн., а 2012 року – 7,9 млн. євро.

При цьому значна частина виробленої в Україні органічної продукції експортується. Переважно вона потрапляє на прилавки супермаркетів країн об'єднаної Європи. Тож нема нічого дивного в тому, що вітчизняна органічна продукція у більшості випадків сертифікується за стандартами Євросоюзу. Як кажуть, хто платить, той і замовляє стандарти.

Перелік органічних продуктів постійно зростає. Зараз відповідним чином маркуються багато видів молочної та м'ясної продукції, круп, хлібобулочних виробів. Безперервно, поповнюється спи-

сок овочів, фруктів та соків, які також потрапляють до числа сертифікованих органічних.

Головне – знайти цю нешкідливу для споживання продукцію. У багатьох випадках це не вимагатиме докладання особливих зусиль. У Федерації органічного руху України розповідають, що деякі вітчизняні супермаркети почали виставляти органічну продукцію на чільне місце. І тим самим створюють додаткові умови для її успішної реалізації.

Євген Милованов висловив сподівання, що народні депутати могли б посприяти органічному рухові, ухваливши, з необхідними доопрацюваннями, закон «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини».

У цього закону непроста історія. Насправді, народні депутати його ухвалили ще 18 вересня минулого року, але Президент України повернув на доопрацювання. Тому виробництво органічної продукції досі не має достатнього підкріплення на законодавчому рівні. А це значно послаблює його позиції, не сприяє його подальшому зростанню.

Василь Кравчук пообіцяв – незабаром закон в доопрацьованому вигляді буде схвалений. От лише не сказав, коли саме.

Є всі підстави вважати, що робота над «органічним» законом триватиме доволі довго. Скоріш за все, він доповниться новими пропозиціями.

Що це так, підтвердили учасники круглого столу. Зокрема, вони запропонували записати в законі положення про те, що держава фінансово сприятиме виробникам органічної продукції.

Учасник круглого столу, представник Кіровоградської області Руслан Монич нагадав, що в Європі виробники органічної продукції з розрахунку на один гектар одержують дотації в розмірі від 600 до 800 євро. Прихильники інтенсивних технологій можуть розраховувати на значно скромнішу допомогу – до 400 євро за кожен оброблюваний ними гектар.

Поки ж прибічникам органічного руху в Україні про таку дієву допомогу з боку держави доводиться лише мріяти. Та її відсутність не заважає їм вирішувати наявні проблеми, рухатися вперед. Це визнав керівник Проекту USAID «АгроІнвест» Ерік Блайх. Зокрема, він сказав: «Ми пишаємося цим поступом, але слід пам'ятати, що вам належить ще багато чого зробити. Наш Проект всіляко підтримує органічний рух в Україні. Ми й надалі активно співпрацюватимемо з організаціями, які сприяють посиленню органічного вектору в сільському господарстві України».

Тарас ТЕРНІВСЬКИЙ,
Національний прес-клуб з аграрних
та земельних питань